Claudia de Vos. FOTO FRANK VAN BIEMEN

Claudia de Vos, 'Waterweelde' (2021), fotographics op 3D bewerkt fluweel, natuurlijke geurcompositie (ingebouwd geursysteem), 240 x 133 cm.

INTERVIEW 't Vierdimensionale werk van Claudia de Vos

Kunst met een heel fijn luchtje

De rol die geur speelt in ons levensgeluk wordt enorm onderschat, vindt de Hilversumse beeldend kunstenaar Claudia de Vos. In haar installaties en objecten nemen geur, de psychologische werking en symboliek daarvan een belangrijke plaats in. De zelfbenoemde 'geurambassadeur' vindt musea en andere instellingen steeds meer aan haar zijde.

Claudia de Vos, 'Pelgrim' (2021), installatie (detail), keramiek met bladgoud (14 krt), geprepareerde zaailingen, geur van honing en hout (ingebouwd geursysteem). Afmeting totale installatie 120 x 180 x 40 cm.

Els Blom

Hilversum ■ Claudia de Vos is een alleskunner, begaafd op velerlei gebied. Haar objecten zijn composities van keramiek, tapijtwerk, schildertechniek, fotografie, you name it. De Vos beheerst het allemaal en past het op fabelachtige wijze toe. Tel daar het element geur bij op en je komt uit bij, wat je zou kunnen noemen, 'vierdimensionale' installaties.

De Vos spreekt de reukzin aan door in een installatie of object de ene keer een flesje te verwerken met de etherische olie van lavendel - bijvoorbeeld - dan weer een pompje met de geur van dennen. De kunstenaar is beslist een geurexpert, want als ze voor de haar gewenste geur niet terecht kan bij een van de erkende destillateurs, dan destilleert ze zelf. Nog zo'n ambacht dat ze meester is.

Claudia de Vos, 'Mosmeisje' (2021), fotographics op 3D bewerkt fluweel, natuurlijke geurcompositie van mossoorten (ingebouwd geursysteem), 100 x 100 cm.

De Hilversumse voltooide haar opleiding aan de Utrechtse kunstacademie HKU en hield zich daarna met name bezig met beeldende kunst en de commerciële toepassingen daarvan in de media. Ze ontdekte dat als je een geur aan een feit koppelt, je dit beter kan onthouden. Ze kreeg steeds meer interesse in de werking van zintuigen, vooral de reukzin, natuurlijke geuren en geurbeleving. Inmiddels is dat de essentie geworden van haar werk.

Carl Jung

Om haar kennis in de werking van geur te verdiepen volgde de kunstenaar de beroepsopleiding natuurgeneeskundige aromatherapie en een studie psychologie rond het gedachtegoed van Carl Jung.

„Geur heeft invloed op ons handelen en denken", vertelt De Vos. „Als we iets vinden stinken, dan trekken we het hoofd terug. Als we iets lekker vinden ruiken, dan buigen we juist naar voren. Daarnaast geeft geur toegang tot onze herinneringen. Geur brengt ons dus naar ons persoonlijke bewuste, ons persoonlijke onbewuste - de herinnering - en staat daarnaast in contact met een collectief bewustzijn, een cultureel 'geurerfgoed'. Denk maar aan het gevoel dat Nederlanders krijgen bij de geur van kaas."

Dat geur een belangrijke rol speelt in ons welbevinden is de laatste tijd regelmatig in het nieuws naar aanleiding van mensen bij wie de geurzin aangetast of verdwenen is na besmetting met het corona-virus en die daaronder lijden. Volgens de Hilversumse is het echter mogelijk om geuren opnieuw te ankeren, als het ware opnieuw te leren ruiken. In haar alom geprezen boek 'Geurpsychologie voor iedereen' geeft De Vos inzicht in de werking van geur en reikt ze handvatten aan om met natuurlijke geuren – essentiële oliën – het geestelijke en fysieke welbevinden te ondersteunen.

Huisgeur

Is aan 'het zicht' als beleving een dominante rol toebedeeld, de impact van geur wordt door instellingen steeds meer onderkend, ziet De Vos. Zo ontwikkelde ze voor Robeco een 'huisgeur', verrijkte ze tijdens museumnacht de collectie van het Japanmuseum SieboldHuis in Leiden met geur, had ze een fossiel uitwerpsel in het Natuurhistorisch Museum in Rotterdam van een luchtje voorzien en zette ze in het Hilversumse Blijdenstein de geur-, kunst- en bomenwandeling 'Neuzen in het Pinetum' uit.

Dennen

In de woonkamer van de Hilversumse hangt een van haar installaties, de afbeelding van een den op doek. „Twee jaar geleden ben ik alleenstaande dennen gaan fotograferen. Ze hadden mijn fascinatie, zoals ze boven de mensen uittorenen, boven alles uitsteken. Ze pasten voor mij bij corona; je staat soms alleen in de vlakte, dat gevoel van eenzaamheid." Het werk heeft de geur van dennen. De Vos: „Van rust, ruimte en kalmte. Het biedt troost. Dennenolie werkt slijmoplossend. Je gaat er dieper van ademhalen."

„Je mag het ook gewoon een mooi plaatje vinden, hoor", gaat de kunstenaar verder. „Maar, als mijn werk aanzet tot zelfreflectie, wellicht tot een ander inzicht, het gevoel dat we uitmaken van een groter geheel, dan zou ik dat wel heel mooi vinden. En ja, geur hoort daar bij."

Claudia de Vos vertelt regelmatig over geur bij NH-radio tijdens 'June tot 12' en geeft adviezen aan luisteraars.